

Міністерство освіти і науки України

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
Europejska Wyższa Szkoła Biznesu (Poznań,
Polska)
Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w
Katowicach (Katowice, Polska)
Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii
(Poznań, Polska)
Escola Universitària Salesiana de Sarrià
(Barcelona, España)
INSA Business, Marketing & Communication
School (Barcelona, Spain)

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПРАКТИКИ

21 квітня 2016 р.

м. Кривий Ріг

УДК 005.1(005.21+001.895)(043.2)

ББК 65.050

Стратегії та інновації: актуальні управлінські практики: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції – Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2016. – 655 с.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читальний зал.

Організаційний комітет

Чернега О.Б.	в.о. ректора, д.е.н, професор
Маловичко С.В.	Перший проректор, к.е.н., доцент
Самосьонок Л.М.	проректор, к.е.н., доцент
Бочарова Ю.Г.	директор навчально-наукового інституту економіки та підприємництва, к.е.н., доцент
Булгакова О.В.	директор навчально-наукового інституту менеджменту, к.е.н.
Каминський П.Д.	директор навчально-наукового інституту обліку та фінансів, к.е.н., доцент
Коренець Ю.М.	директор навчально-наукового інституту ресторанно-готельного бізнесу, старший викладач
Дорофєєва Х.М.	к.е.н., ст. викладач кафедри маркетингу та менеджменту
Штик Ю.В.	старший викладач кафедри обліку та аудиту

Матеріали включаються в авторському поданні. Організаційний комітет не несе відповідальність за достовірність інформації, поданої в рукописах.

15. Лисак В.Ю. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ	379
16. Дьяченко Д.О. УПРАВЛІННЯ ЛОЯЛЬНІСТЮ ПЕРСОНАЛУ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	382
17. Макогон В. НАПРЯМИ ПЕРЕХОДУ ДО ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	385
18. Романуха О.М., Єременко К.В. ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ АПАРАТУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА РАХУНОК ЕФЕКТИВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ	387
19. Крачулова Т., Кравчуа Д. СУЧАСНІ ЗАХОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ	391
20. Москова В. МЕРЧЕНДАЙЗИНГ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	394
21. Причиська Д. ІНДЕКС NPS ЯК ІНДИКАТОР ЛОЯЛЬНОСТІ КЛІЄНТІВ	396
22. Natorina A.O. METHODOLOGICAL APPROACHE TO CHOOSING ALTERNATIVES OF COMMODITIES STRATEGIES	398
23. Романуха О.М., Доценко В. ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПОСАДОВЦЯ	403
24. Чередниченко В.А. МЕТОДИКА ВИМІРЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФІРМИ	405
25. Малиновський Ю.В., Петришин Н.Я., Малиновська Ю.Б. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ	407
26. Вербівська Л.В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ	409
27. Лопачук О.Н. ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ МАРКИРОВКА ПИЩЕВОЙ ПРОДУКЦИИ КАК ИНСТРУМЕНТ «ЗЕЛЕНОГО» МАРКЕТИНГА	413
28. Данкеєва О.М., Воловик В.М. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ОБСТЕЖЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ	416
29. Воловик В.М. МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ	418
30. Кулінська А.В. ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПРИЗВЕЛИ ФІНАНСОВУ СФЕРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО КРИЗОВОГО СТАНУ	420
31. Белканія Л.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ НАФТИ В УКРАЇНІ	424
32. Баяра В. ОЦІНКА РІВНЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ ВИРОБНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ	428
33. Водяник М.О. ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	429

Кулінська А.В.

к. держ. упр., доцент

ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського

ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПРИЗВЕЛИ ФІНАНСОВУ СФЕРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО КРИЗОВОГО СТАНУ

Слід зазначити, що нинішній кризовий стан економіки країни, початок якої пов'язують із зміною політичної влади, не більш ніж, нове сповзання до дна економічної ями, в котру Україна потрапила чверть століття тому. Останніми роками Україна потрапила у велику залежність не лише від експорту, імпорту, а й від світової фінансової системи, отримавши від міжнародних фінансово-кредитних установ кредитів на десятки мільярдів доларів.

Проведені дослідження дозволили проаналізувати причини, які призвели безпеку фінансової сфери національної економіки спочатку до передкризового, а потім до кризового стану, і визначити обставини, які впливають на зміцнення механізму забезпечення фінансової безпеки України або викликають загрози оздоровленню національної економіки, збереженню фінансової незалежності і захопленню економіки країни за рахунок іноземного капіталу (табл. 1).

Таблиця 1. Причини кризового стану національної економіки країни, які загрожують національній фінансовій безпеці

Перелік причин	Обставини, які впливають на зміцнення системи національної фінансової безпеки України
1	2
перша – зміна економічного курсу та зупинення реформ	<p>З початку 2005 року влада різко змінила курс економічної політики, як наслідок, знизилась економічна активність суб'єктів господарювання в базових галузях національної економіки. Почалася реприватизація, переуступка активів, усунення з ринку одних учасників і просування інших. Посилився перерозподіл податкових, митних пільг та бюджетних преференцій.</p> <p>Різко лібералізували імпорт, скоротили підтримку експорту. Зросло податкове навантаження: фактично весь приріст валового внутрішнього продукту утворювався за рахунок чистих податків. Ці зміни в економічній політиці вже у 2005 році загальмували її розвиток. В обслуговуючій та соціальній сферах зупинено вже розпочаті програми ринкових реформ [4].</p> <p>Зупинилось запровадження інноваційної моделі розвитку постіндустріального укладу, моделі солідарної відповідальності країни та бізнесу і соціальної відповідальності останньої перед громадянами. Національна економіка залишилася енергомісткою та з високою часткою проміжного споживання</p>

Продовження таблиці 1

1	2
<p>друга – здійснення агресивної імпоротної політики</p>	<p>Влада завжди критикувала експортну залежність України. Але вона нічого не зробила, щоб знизити експортну залежність або розширити внутрішній ринок. Більше того, вона зробила економіку імпортозалежною. В 2009 році внаслідок зростання імпорту і незростання експорту негативне сальдо стало 5,9 млрд. дол. США, що у співвідношенні до експорту становило 47,2 %. У подальші роки ситуація в цьому напрямі більше погіршилася. У 2013 році негативне сальдо зовнішньої торгівлі з Європейським Союзом сягнуло 10,8 млрд. дол. США чи 53,2 % до українського експорту [1].</p> <p>Але у першому півріччі 2014 року відбулося збалансування зовнішньої торгівлі України. Вперше після 2004 року сальдо зовнішньої торгівлі стало позитивним (3 млрд. дол.). Позитивна динаміка окреслилася практично з усіма країнами – торговими партнерами України, у тому числі з Росією та Європейським Союзом, щоправда, з Європейським Союзом – істотніше</p>
<p>третя – тінізація національної економіки</p>	<p>З тінізацією економіки боролися давно, починаючи з середини 90-х років, і були результати, її рівень було знижено майже у 2 рази. З початком кризи рівень тінізації національної економіки, за даними уряду, підвищився до 36 % валового внутрішнього продукту, відкинувши Україну на 10 років назад [3]. За даними Рахункової палати України, тінізація економіки національного господарства перевищує 40 % валового внутрішнього продукту. За оцінками Міжнародного валютного фонду і Світового банку – 50 % валового внутрішнього продукту, а за оцінками експертів – 60 %. За оцінками міжнародних рейтингових агентств, Україна посідає 146-е місце серед 180 досліджуваних країн за рівнем тінізації національної економіки.</p> <p>Тривають дискусії, наскільки впала національна економіка, а наскільки сховалася в тінь. Але вже зараз можна точно сказати, що і реальний спад національної економіки, та її ховання у тінь – наслідки податкового навантаження. Міжнародна фінансова корпорація провела аналіз зручності податкових систем за такими критеріями: кількість податків, податкове навантаження, затрати часу на адміністрування податків. Україна посіла передостаннє місце з 181 обстеженої країни. Як свідчить Міжнародна фінансова корпорація, 36 країн поліпшили податкові системи, 21 країна знизила прибутковий податок, 12 – підвищили ефективність платіжних систем, однак 8 – скоротили кількість податків [1]. В Україні навпаки: податкова система погіршилася, наприклад, податок на додану вартість гальмує розвиток підприємництва.</p>

Продовження таблиці 1

1	2
	<p>Влада 2005-2015 років зробила податок на додану вартість не бюджетоутворюючим, а боргоутворюючим податком. За 2015 рік заборгованість з відшкодування податку зросла у 1,5 рази і сягає близько 15 млрд. грн. Отже, цей податок фактично звівся до додаткового мита на імпорт</p>
<p>четверта – руйнація бюджетної політики</p>	<p>Немало зусиль докладено до того, щоб сформувавши ефективну бюджетну політику. Перші бюджети незалежної України були недосконалі: неефективне бюджетне і податкове законодавство, непрогнозована інфляція, слабкість банківської або грошово-кредитної систем. За таких умов не доводилося говорити про збалансованість і бездефіцитність бюджету. Але то був початок, тоді ніхто добре не знав, яким має бути оптимальний державний бюджет. До цього країна йшла близько 10 років. Потрібно було на ходу реформувати бюджетну політику, законодавчу базу та створювати відповідні організаційні структури.</p> <p>Напрацьований досвід, аналіз недоліків і шляхів їх усунення дали можливість вийти на прийняття «Бюджетного кодексу», що став програмним документом бюджетного процесу. З 2001 року бюджети стали збалансованими, з дефіцитом в допустимих межах, соціально та інвестиційно-орієнтованими. В Україні до 2005 року середньорічний показник дефіциту бюджету становив всього 0,6 %. Але після 2005 року напрацьований і закріплений у Бюджетному кодексі досвід бюджетоутворення поступово був зруйнований [3].</p> <p>Останнім часом уряд пропонує проекти державного бюджету на нереальній макроекономічній базі, яка не враховує кризової ситуації, яка триває кілька років. Спад валового внутрішнього продукту галузей національного господарства, висока інфляція, девальвація гривні – очевидні речі. Проте уряд запропонував проект бюджету на 2016 рік на безпідставно оптимістичних показниках. У бюджетній практиці виник цілий букет проблем: необґрунтованість складання державного бюджету, авансовий збір податків і платежів, неповернення заборгованості з податку на додану вартість, емісійне фінансування бюджету через різні засоби, форсування бюджетних надходжень шляхом запозичення із зовнішніх і внутрішніх державних боргів тощо</p>
<p>п'ята – послаблення грошово-кредитної політики</p>	<p>Одним з каналів, по якому світова фінансова криза прийшла в Україну, була банківська система. Проте проблема не в тому, що банківські установи стали провідником кризи, а в тому, що перед кризою в Україні була вже послаблена грошово-кредитна політика. Штучно було розігріто грошовий і банківський ринок.</p>

Продовження таблиці 1

1	2
	<p>Тому тут спрацював класичний принцип: спочатку бум, а потім обвал. Так сталося й в банківській системі України. Проблеми у банків почалися, коли вони відкрились для іноземного капіталу</p> <p>До 2008 року в руках іноземців було 20 українських банків та 12 % банківського капіталу України [2]. У 2013 році показники зросли відповідно у 2 або 3 рази. Спочатку був кредитний бум, потім боргове цунамі, згодом розчарування у банківській системі, й, як наслідок, це затяжна фінансова криза. По мірі того, як в українських банках росла іноземна експансія, росла і зовнішня боргова залежність. За останні роки зовнішні запозичення банків виросли в 20 разів. Залучені з-за кордону ресурси вилились у кредитний бум. Кредитні зобов'язання населення виросли в 20 разів, а з урахуванням курсових втрат і вартості обслуговування кредитів – в 30 разів. Проте після 2013 року реальні прибутки населення збільшились лише в 1,5 разів</p>

Опрацювання наведеної інформації дало надійні підстави для визначення головних причин, зокрема, зміна економічного курсу або зупинення реформ, здійснення агресивної імпортової політики, тінізація національної економіки, руйнація бюджетної політики та послаблення грошово-кредитної політики, які призвели фінансову сферу економіки до кризового стану і виявлення обставин, які загрожують національній фінансовій безпеці України, що може проявитися у вигляді зниження фінансової стійкості суб'єктів національного господарства, втрати фінансової незалежності та допущення захоплення економіки країни за рахунок іноземного капіталу. Тому в таких умовах, у багатьох країнах світу розробляється та реалізується комплекс антикризових заходів, спрямованих на зміцнення фінансової складової національної економічної безпеки в рамках антикризового фінансового управління, що спрямоване на подолання кризи.

Література

1. Єрмошенко М. Визначення загрози національним інтересам у фінансово-кредитній сфері / М.М. Єрмошенко // Економіка України. – 2013. – № 1. – С. 24-32.
2. Макарюк О. Напрями забезпечення фінансової безпеки через регулювання інвестиційного ринку / О. Макарюк // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 6. – С. 104-110.
3. Міщенко С. Критерії і показники оцінки стабільності функціонування фінансового сектору / С.В. Міщенко // Вісник НБУ. – 2012. – № 6. – С. 36-45.
4. Сухоруков А.І. Сучасні проблеми фінансової безпеки: [монографія] / А.І. Сухоруков, С.Т. Пиріжкова. – К.: НІПМБ, 2010. – 340 с.

**I МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ:
АКТУАЛЬНІ УПРАВЛІНСЬКІ
ПРАКТИКИ»**

Відповідальний за формування збірника – Штик Ю.В.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ